

Protokoll 05.04. 2022

Styremøte i Øvre Pasvik nasjonalparkstyre / Pa'ččjoogg meermeä'ccstu'vrr

Øvre Pasvik
nasjonalparkstyre

Báhčaveaji
álbmotmea-
hceestivra

Pá'jj-Pa'ččjoogg
meermeä'cc

Tidspunkt: Tirsdag 05. april 2022, kl. 10.00 -14.45, 4 timer møte.
Lunsj kl. 11.30

Sted: Svanhovd

TILSTEDE:

Styret Kurt Wikan, leder Are Jørstad, varamedlem Ole K. Josefsen, varamedlem	Sekretariat: Rolf E. Sch. Kollstrøm, nasjonalparkforvalter
Meldt forfall Cecilie Hansen, nestleder Hanne Christine H. Sundfær, styremedlem Arne Liaklev, styremedlem	

Sak 06/2022 Åpning av møte, registrering og godkjenning

- Registrering av deltakere, styret er beslutningsdyktig.
- Are Jørstad underskriver protokollen.
- Innkalling og saksliste ble godkjent.
- Protokoll fra styremøtet 07.12.2021 ble godkjent med merknad om at stemmetallet i sak 21/2021 må skrives inn.

Sak 07/2022 Orienteringssaker

- Konsekvenser av Russlands invasjon av Ukraina for trilateral samarbeide og Kolarctic PAN. Tiia Kalske fra Statsforvalteren i T&F og Anne Wikan fra Svanhovd deltok under orienteringssak. Vi kan fortsette samarbeid med finsk partner i trilateral park, men uten å arrangere markeringer, jubileer mv. Dette er foreløpig utsatt. Resertifisering av trilateral park (2013), -her er det aktuelt å søke utsettelse fra Europarc. Advisory Board møte blir inntil videre erstattet av kontaktmøter med finsk partner. Neste møte 23-25. august i Enare.

- Kolarctic PAN fortsetter med 2 måneder forlenget prosjektperiode, men russisk partner er suspendert også her.
- B. Kolarctic PAN, partnermøte 10. mai, og workshop Svanhovd/Øvre Pasvik 11. mai 2022 for reiselivsaktører om naturbasert turisme og om bruk av naturvernområder. Opplegg i samarbeid med finsk partner, Anne Wikan orientere.
 - C. Grenseoppgang Norge-Finland 2022-2024 - Søknad om bruk av helikopter i verneområder, se vedlagte e-post fra Kartverket datert 18.02.22. Behandles neste styremøte.
 - D. Pasvikseminaret 16.03.22
 - E. Webinar Sametingets styrerepresentanter 17.03.22, tatt til orientering.
 - F. Dark Sky Park, orientering kommunestyret 30.03.2022, tatt til orientering.
 - G. Fiberutbygging Øvre Pasvik-Infopunkt Gjøken, slik det ser ut nå vil fiberutbyggingen stoppe like sør for Vaggatem slik at vi ikke får fiber ved Infopunktet.
 - H. Pressemelding 10. mars, «Kraftig reaksjon på lovbrudd i Øvre Pasvik nasjonalpark». Forvalter orienterte om presseoppslag. Styret er tilfreds med oppmerksomheten saken fikk.
 - I. Melding og anmeldelse fra SNO; Ulovlig hogst i Øvre Pasvik nasjonalpark. Her er det aktuelt at styret sender et brev til politiet med støtte for anmeldelsen fra SNO. Forvalter holder kontakt med SNO og vurderer oppfølging i samråd med styreleder.
 - J. Styrebesøk til Ånderdalen nasjonalpark på Senja 13-14. juni 2022. Styret med varamedlemmer inviteres. Tatt til orientering.
 - K. Regional samling for styrene i Troms og Finnmark oktober/november 2022? Nasjonalparkstyret ønsker denne samlingen siden landssamlingen ble avlyst.
 - L. Felles løsning for digital lagring av bilder, styrene i Troms og Finnmark. Styret er positiv til en slik fellesløsning med andre nasjonalparkstyrene i Troms og Finnmark. Are Jørstad ser nærmere på tilbudet i samråd med forvalter.
 - M. Ringmerking av fugl 2022, Opplegget for ringmerking ved Nyrud i regi av Birdlife Finnmark ble tatt til orientering.
 - N. Tilslutning Rammeavtale skilt-tavler. Tatt til orientering.

Sak 08/2022 Søknad flytting av reingjerdet mot Finland

Reindriftsavdelingen hos Statsforvalteren i T&F har den 16.03.22 oversendt en sak om flytting av reingjerde mot Finland. De opplyser at det er finsk part som etter [Konvensjon mellom Norge og Finland](#) om oppfølging og vedlikehold av reingjerder og andre tiltak for å hindre at rein kommer inn på det andre rikets område, foreslår to endringer av gjerdegransen langs Øvre Pasvik nasjonalpark. Det har vært en diskusjon om tiltaket er søknadspliktig. Forvalter har hevdet at

forslaget om flytting av reingjerdet lengere inn på norsk side i Øvre Pasvik nasjonalpark sør for Piilolastien/-porten, er søknadspliktig.

Verneforskriften pkt 1.3 c) sier at nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til ombygging og utvidelse av reingjerder, og at nasjonalparkstyret skal veie plassering av gjerdet opp imot konsekvensene for verneverdiene.

Den 28. mars kom brev fra reindriftsavdelingen ved Statsforvalteren (datert 24. mars 2022) om endring av gjerdetrase i Pasvik ved Piilola-porten og endring ved Kertusjavri/Finskebukta.

I det videre behandles gjerdestrekningen som berører Øvre Pasvik nasjonalpark, dvs gjerdestrekket som søker ønsker å flytte østover inn i nasjonalparken sør for Piilolaporten. Begrunnelsen for flyttingen er at gjerdestrekket i dag går over våtmark og gjerdet synker ned i våtmarken. En flytting vurderes av søker til å redusere framtidig behov for vedlikehold. Søker ønsker å legge om til en trase de mener gjerdet hadde en gang på 1990-tallet. Se klipp under fra søknaden:

Den finske delegasjonen har levert inn 2 forslag på endringer av gjerdetraseen i Pasvik, se vedlagt. Det aktuelle området ble befart i en felles befaring i april 2021. Den første endringen som ønskes er i umiddelbar nærhet av Piilola-stien (69°07'26,8"N 28°48'38,6"E) (bilde 1). Gjerdet har tidligere gått rundt vassdraget på norsk side på tørt land. Gjerdet er blitt flyttet til å følge grensen over våtmark. I flere år har gjerdet vært i dårlig forfatning på dette stedet fordi gjerdet synker ned i våtmarken. Forslaget fra den finske delegasjonen er at gjerdet flyttes tilbake til det stedet der det tidligere har stått (bilde 2). Det finnes ikke dokumentasjon på at flyttingen av gjerdet er blitt behandlet i kommisjonsmøte. Den norske delegasjonen mener den første endringen må ha skjedd på 90 tallet. Gjerdet på dette stedet er nå forhøyet, slik at det trolig ikke er et problem denne vinteren. Den norske delegasjonen er enig i at det er hensiktsmessig at gjerdet flyttes slik det foreslås fra den finske delegasjonen, for å redusere fremtidig behov for hyppig vedlikehold.

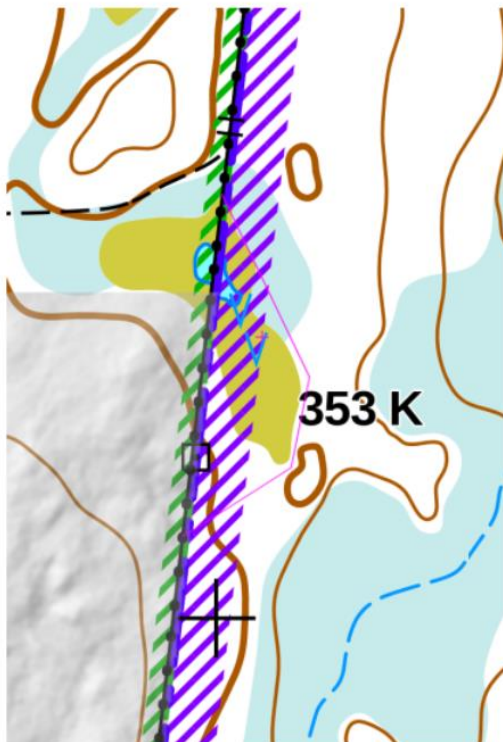
I dag går gjerdet i ett rett strekk på ca. 320 meter langs landegrensen. Planlagt ny trase med vinklinger rundt det våte partiene er på ca. 465 meters lengde. Søker oppgir at omleggingen ønskes uten skarpe vinkler i gjerdet som muligens gjør at man får mindre skader av elgen.

Gjerdet skal føres opp med 10 cm stolper i 3 meters lengde med netting og 2 bølgetrårer over nettingen. Gjerdematerialene er tenkt fraktet inn på snødektmark. Søker oppgir at ny gjerdetrase vil gå igjennom en blandingsskog av bjørk og furu. Skogen langs den nye traseen skal ryddes i en 3 meters bredde.

Bildet til venstre fulgte søknaden og viser sannsynligvis strekket hvor gjerdestolpene og gjerdet har sunket ned i myr/våtmark.

Endring av gjerdetraseen ved Piilola-stien.

Kart fra søker, hvor ny gjerdetrase er tegnet med tynn lilla strek inn på norsk side. Grensen mellom Norge og Finland er markert med skravur til venstre for midten av kartet. Her er nord opp på kartet.

Bakgrunn

Verneformålet i Øvre Pasvik nasjonalpark er å ta vare på et stort, sammenhengende barskogområde som i det vesentlige urørt i forhold til tekniske inngrep, ta vare på et skogøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold, sikre variasjonsbredden av naturtyper i regionen samt ta vare på

landskapsformer, særpregede geologiske forekomster og kulturminner. Området skal kunne brukes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I verneforskriften for Øvre Pasvik nasjonalpark § 3 Vernebestemmelser, beskrives det i pkt 1.1 at området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder hugst av trær og oppsett av gjerder. Imidlertid kan nasjonalparkstyret etter pkt. 1.3c) gi tillatelse til ombygging og utvidelse av reingjerder.

I denne saken ønsker reindriftsforvaltningen å endre trasen for reingjerdet mellom Finland/Norge lengere inn på norsk side i Øvre Pasvik nasjonalpark. I søknaden fra Reindriftsavdelingen ved statsforvalteren i Troms og Finnmark vises det til en felles befaring med finsk reindriftsmyndighet i april 2021.

Nasjonalparkstyret skal veie endring av plassering av gjerdet opp imot konsekvensene for verneverdiene i området

Fra Piilolaportene og sørøstover er det en rekke med gamle gjerdestolper. På flyfotoet over er de prikket inn med rødt. Bildet til høyre er tatt fra Piilolaportene og viser samme gamle gjerdestolper.

Bildet viser Piilolaporten, tatt fra finsk side.

Kartet over viser deler av Øvre Pasvik nasjonalpark og Piilolastien (rød stiptet linje).

Den grensekryssende Piilolastien ble etablert i 2009 gjennom samarbeidet i Pasvik Enare trilaterale park. Vandreturen gjennom Øvre Pasvik nasjonalpark og Vätsäri ødemarksområde i Finland er på ca. 35 km. Fra norsk side starter stien

ved Sortbrysttjern, krysser grensen ved Piilolaporten og ender ved bilvegen mot Nellimbygda.

Forvalter har vært i kontakt med det lokale reinbeitedistriktet som bruker Øvre Pasvik nasjonalpark som vinterbeite. De forteller at de i 2021 reparerte aktuelle gjerdestrekk som hadde sunket i myr og våtmark, og sendte video av aktuelle strekk til forvalter. De ser ikke behov for å endre gjerdetrase.

Klipp fra videoen som viser reparert gjerdestrekk

Vurdering

Den ønskede omleggingen av gjerdetraseen vil medføre et gjerdeanlegg nærmere Piilolastien og hogst av skog langs traseen. Dette vil gi negative virkninger for verneverdiene i form av det enkle friluftslivet, opplevelsesverdier og det biologiske mangfoldet knyttet til skogen. Den nye traseen vil også gi mange vinklinger av gjerdet, med behov for bardunering og med økt risiko for at elg vil prøve å hoppe over gjerdet. Elg hopper gjerdet i området og det er funnet dyr som har satt seg fast i gjerdet her. Forvalter synes at behovet for flytting av gjerdet, og konsekvensene på verneverdiene er mangelfullt beskrevet fra søker. Søker burde for eksempel funnet årsaken til at gjerdetrasen som nå ønskes, ble endret på 1990-tallet. I tillegg er de lokale reindriftsutøverne fornøyd med dagens tilstand.

Styrets behandling

Forvalter hadde ikke rukket å formulere hele saksfremstillingen med forslag til vedtak til møtet siden søknaden var så ny og det var behov for å innhentes supplerende informasjon.

Imidlertid vedtok styret å avslå søknaden etter at forvalter hadde gått gjennom saken under møtet. Styret ba forvalter formulere vedtaket og sende det på en kort e-postrunde for eventuelle merknader. Vedtaket ble sendt ut 31. mars og det kom ingen endringsmerknader fram til fristen 04. april. Vedtatt som innstilt.

Vedtak

Øvre Pasvik nasjonalparkstyre finner at søknaden om flytting av reingjerdet sør for Piilolaporten inn i Øvre Pasvik nasjonalpark er svakt begrunnet. At dagens trase gir økt behov for vedlikehold er ikke grunnlag nok for å gi tillatelse etter verneforskriftens § 3, pkt. 1.3c) om tillatelse til ombygging og utvidelse av reingjerder.

Styret vurderer at de negative konsekvensene på verneverdiene i form av reduserte opplevelsesverdier for brukere av Piilostien, ulemper for trekkende elg og hogst av trær med høy verneverdi langs gjerdetrasen, er vesentlig større enn fordelene med endret gjerdetrase. Nasjonalparkstyret vektlegger også at de lokale reindriftsutøverne er tilfredse med dagens trase.

Styret avslår på dette grunnlaget søknaden fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark om reingjerde inn i Øvre Pasvik nasjonalpark ved Piilolaporten.

Sak 09/2022 Søknad organisert ferdsel; Øyvind Friskilä september 2022

Styret ble orientert første gang om søknaden i sitt møte 11.02.2022. Saken ble tatt opp til behandling i styremøte 05.04 2022 med følgende vedtak (søker ble orientert om utfallet per e-post):

Vedtak:

Nasjonalparkstyret for Øvre Pasvik gir Øyvind Friskilä tillatelse til en organisert padletur for inntil 20 deltakere i Sortbrysttjern og Ellenvann i Øvre Pasvik nasjonalpark, helgen 09-11.09 2022.

Styret ser det som positivt at det ikke legges opp til leirslagning på øyer og holmer. Styret minner om droneforbud i Øvre Pasvik nasjonalpark.

Vilkår

1. Ferdsele skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

2. Det må utvises spesielle hensyn ved kulturminner som hesjeanlegg for elvesnelle, se kartoversikt, og leirsted med gapahuk på Ellenneset, slik at disse ikke blir skadet.
3. Leirslagning bør skje ved etablerte leirplasser. Hogst av trær og oppfyring av død ved av furu, om det er røtter (tyrirot) eller stammer (tørrfuru) er forbudt.

Ved brudd på vilkårene trekkes tillatelsen umiddelbart tilbake.

Bakgrunn

Øyvind Friskilä annonserte i januar 2022 på sin FB-side, -Friluftsliv i Sør-Varanger med omegn, en organisert padletur 09-11.09 2022/Packrafting i Øvre Pasvik nasjonalpark, som et arrangement med følgende beskrivelse:

«Helgetur med padling i øvre Pasvik nasjonalpark. Bruk av packraft eller lignende egner seg best på turen for lettere flytting mellom vann.
Deltakerbegrensning på 20 personer»

Nasjonalparkforvalter tok 19.01.2022 kontakt med Øyvind Friskilä per e-post, og gjorde oppmerksom på at han måtte søke nasjonalparkstyret om tillatelse til denne organiserte ferdselen:

«Ser på sosiale medier at du annonserer [packraft-tur til Øvre Pasvik nasjonalpark](#), 09.-11. september. Jeg gjør oppmerksom på at verneforskriften

for nasjonalparken i §3 pkt 5.2, gir en søknadsplikt for organiserte aktiviteter av denne type. Dette er nærmere omtalt i forvaltningsplanen sidene 20-21.

Verneforskrift:

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

5.2 Organisert bruk

Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf. forvaltningsplan.

Forvaltningsplanen (sidene 20-21 :

En eventuell søknad sendes i god tid før aktuelle datoer, og stiles til Øvre Pasvik nasjonalparkstyre, e-post: sftfpost@statsforvalteren.no

Søknaden må beskrive turen så nøyaktig som mulig i forhold til antall deltakere, valg av rute og overnattingssteder mv.

Formålet med søknadsplikten er å skape en konstruktiv dialog mellom dere som bruker og nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet.

Søknaden

Øyvind Friskilä sendte søknad datert 19.01 og beskriver opplegget verbalt og med kart:

Turen «Packrafting i øvre Pasvik nasjonalpark», som er tenkt avholdt tiden 2. helgen i september har følgende plan: Parkering av biler ved Sortbrysttjern med minst mulig biler. Selve turen har start fra Sortbrysttjern med overnatting i området Ellen koia, første overnatting. Videre er planen å padle til Ellensundet med siste overnatting i det området.

Begrensning på deltakere for maks 20 stykker. Dette skal tydeliggjøres i annonsen som er lagt ut.

Trasevalg fremkommer av kartskisse som er vedlagt, samt forventet overnattinger. Ved Ellensundet har jeg fra før overnattet på østsiden, men tenker at det vurderes på stedet hva som egner seg i denne omgang. Det vil bli brukt både telt og hengekøyer på turen, og det vil vektlegges å bruke tilpassede remer for hengekøyer, for å forebygge skader på trær.

Kartskisse med forklaring

Bakgrunn for behandlingen

Verneformålet i Øvre Pasvik nasjonalpark er å ta vare på et stort, sammenhengende barskogområde som i det vesentlige urørt i forhold til tekniske inngrep, ta vare på et skogøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold, sikre variasjonsbredden av naturtyper i regionen samt ta vare på landskapsformer, særpregede geologiske forekomster og kulturminner. I verneforskriften for Øvre Pasvik nasjonalpark § 3, pkt 5 heter det at all ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Videre i pkt 5.1 om organisert bruk heter det at bestemmelsen i forskriften ikke er til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf forvaltningsplanen.

I forvaltningsplanen for Øvre Pasvik nasjonalpark (2009) defineres organisert ferdsel som ferdsel der lag, firma eller lignende planlegger og arrangerer turer der publikum kan melde seg på. Aktiviteten er kunngjort på forhånd. Søknadsplikten har flere formål; først og fremst å unngå aktiviteter som er til skade for naturmiljøet, eller styre den til områder som tåler dette, og samtidig få oversikt over aktiviteter som foregår i verneområdene.

I forvaltningsplanen ber man om at Ellenkoia og Piilolahytta ikke benyttes til overnatting av grupper som besøker verneområdene i forbindelse med turisme, hundepøver eller idrettsarrangement. Slike grupper henvises til utleiekoier. Hyttene kan imidlertid brukes i forbindelse med rastepauser og lignende dersom

de er ledige. Forvalter har bedt om en avklaring fra søker om virksomheten er kommersiell og dermed kan vurderes som turisme.

Vurdering

Øyvind Friskilä sin organiserte padletur til Øvre Pasvik nasjonalpark er annonsert og publikum kan melde seg på, slik at turen vurderes å være søknadspliktig, jf verneforskriftens §3 pkt 5.1 og forvaltningsplanens definisjon av organisert ferdsel, side 20. Søker sier per e-post den 04. april 2022 at turen ikke er kommersiell. Forvalter vurderte derfor under styremøtet at overnatting i Ellenvannskoia under denne turen er greit i forhold til forvaltningsplanen.

I gjeldende forvaltningsplan (2009) er ferdsel på vannene omtalt to steder: Side 8: "På holmer og øyer i Ellenvannsystemet har det tidligere vært hekking av sangsvaner. Denne er forsvunnet fra området, muligens på grunn av forstyrrelser fra kanopadlere og andre som går i land på holmene i hekkeperioden."

Side 18: "I og ved Ellenvann og Sortbrysttjern er det en del slitasje på vegetasjon og trær. Det er mange bålplasser på enkelte holmer og øyer. Det har tidligere vært vurdert å frakte ved til enkelte plasser og å innføre ferdselsforbud i hekkesesongen for å verne om sårbare fuglearter, men dette har ikke blitt gjennomført."

Konsekvenser for vernverdiene av padling i nasjonalparken ble vurdert ved utarbeidelsen av gjeldende forvaltningsplan, og er også et viktig tema i [Besøksstrategien \(2019\)](#)- side 21:

Styret ønsker å styre padling i nasjonalparken gjennom informasjon og tilrettelegging, av hensyn til de sårbare hekkelokalitetene. Målet er å unngå ferdsel i hekketiden for sangsvane (unngå ferdsel på vannet før 1. juli). Dette vil være positivt også for andre skye, hekkende arter som sædgås og trane. Videre tiltak er tilrettelegging av rasteplasser for padlere (ildsted/gapahuk) på fastlandssiden i Ellenvann for å forebygge hogst og slitasje på holmer og øyer.

Pasvikelva i Øvre Pasvik landskapsvernområde vurderes til å ha kapasitet for å ta imot en forventet økning av padlere. Pasvikelva har allerede en båttrafikk og er berørt av bilveg og andre menneskelige aktiviteter. Nasjonalparkstyret ønsker derfor å dreie fokus bort fra nasjonalparken til padling i Pasvikelva i Øvre Pasvik landskapsvernområde. Dette skal skje i dialog med bedrifter som leier ut kanoer, gjennom tilrettelegging som informasjon om padlerute, etablering av båtutsettingsplasser og rasteplasser, enkle gapahuker, og merking av trase for landtransport forbi Hestefossdammen i landskapsvernområdet.

Fuglelivet i området er godt kjent gjennom Naturbase og overvåking og feltbefaringer. Nyere tids kulturminner er relativt godt kartlagt på øyer og holmer og langs stranden.

I foreliggende sak foregår padlingen utenom hekkesesongen og leirslagning er planlagt på fastland, slik at det oppstår ingen direkte konflikter mot verneformålet.

Imidlertid er det langs ruten kulturminner i form av hesjeanlegg for elvesnelle og på Ellenneset er det gamle leirsteder bl.a. med gapahuk av trevirke.

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Øvre Pasvik gir Øyvind Friskilä tillatelse til en organisert padletur for inntil 20 deltakere i Sortbrysttjern og Ellenvann i Øvre Pasvik nasjonalpark, helgen 09-11.09 2022.

Styret ser det som positivt at det ikke legges opp til leirslagning på øyer og holmer.

Vilkår

1. Ferdselen skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.
2. Det må utvises spesielle hensyn ved kulturminner som hesjeanlegg for elvesnelle, se kartoversikt, og leirsted med gapahuk på Ellenneset, slik at disse ikke blir skadet.
3. Leirslagning bør skje ved etablerte leirplasser. Hogst av trær og oppfyring av død ved av furu, om det er røtter (tyrirot) eller stammer (tørrfuru) er forbudt.

Ved brudd på vilkårene trekkes tillatelsen umiddelbart tilbake.

Styrets behandling

Vedtaket ble som innstilt med en tilføyelse/påminning om droneforbudet i Øvre Pasvik nasjonalpark. Se vedtak tidligere i saken.

Sign.

Kurt Wikan leder

Rett protokoll bekreftes:

Sign.

Are Jørstad